

اسطوره‌ی دا

نند کرمای زاگرس نشین

محمد تقی شهبازی

سرشناسه : شهبازی، محمدتقی، ۱۳۴۵-
 عنوان و نام پدیدآور : اسطوره دا (تنه سرمای زاگرس نشین) / محمدتقی شهبازی
 مشخصات نشر : تهران : نشر انسان برتر، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری : ۲۸ ص.
 شابک : 978-600-6488-27-1
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : داستان‌های فارسی -- قرن ۱۴
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۱ ۵ الف ۳۶۴۳ / ۵ PIR ۸۱۲۲
 رده بندی دیویی : ۸۵۳/۶۲
 شماره کتابخانه ملی : ۲۹۸۲۶۵۸

- طو له دا
- نام نده: محمدتقی شهبازی
- ناشر: انسان برتر
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- ویراستار: سید مصطفی
- چاپ و صحافی: چاپ و صحافی
- ناظر فنی: علی اکبر کریمی
- نوبت چاپ: اول ۱۳۹۳
- لیتوگرافی: گلپا گرافیک
- حروفچینی و صفحه آرایی: نوین گرافیک ۶۶۴۱۲۳
- شابک: ۱-۲۷-۶۴۸۸-۶۰۰-۹۷۸
- قیمت: ۳۰۰۰ تومان
- مرکز پخش: تصویر قلم
- تلفن: ۵۵-۶۶۴۸۹۲۵۲-۰۹۱۲۴۳۴۶۰۹۷

فهرست مطالب

۶.....	کیده.....
۸.....	«ه گ».....
۱۱.....	«دا».....
۱۳.....	قصر دا.....
۱۵.....	پایان تابستان.....
۱۷.....	باد پاییز (مهرماه).....
۲۰.....	باران پاییز (مهر ماه).....
۲۲.....	تنگ گری (گرو).....
۲۳.....	خلعت گرین (نیمه‌ی اول آبان ماه).....
۲۵.....	سرمای سخت و حکومت «دا».....
۲۷.....	چله بزرگ (اول دی ماه تا دهم بهمن ماه).....
۳۱.....	شب یلدا (اول دی ماه).....
۳۴.....	چله کوچیک (یازدهم بهمن تا سی بهمن).....
۳۶.....	چار چار و نفس زدن زمین.....
۳.....	ننه سرما و کله باد (۱).....
۴.....	گردنبند دا.....
۱.....	عمو نوروز.....
۴۵.....	بعد از هفتاد برفی افتاد.....

چهارده

«دا» یکی از اسطوره‌های نه‌اوند و داستانی از تعادل دینامیک کره‌ی زمین و تعادل انسان با طبیعت است. دا به معنی مادر و موجودی ساده و بسیار بی‌شایسته با فیت بلورهای یخی است و پوششی از بلورهای برف بر تن دارد. او با تجربه‌ی دانش در دالان‌های خنک و زیبای انتهای کوه «گرو» از سلسله جبال زاگرس، حد فاصل نه‌اوند و لرستان، و سرچشمه‌ی صدها سب و چشمه‌سار است، زندگی می‌کند.

زمانی که زمین در اواخر تابستان دچار کم‌آبی می‌شود «دا» کم‌آبی و خطر به‌هم خوردن تعادل طبیعت و مرگ گیاهان، جانوران را احساس می‌کند، از قصر و پناهگاه خود خارج می‌شود تا به‌امر خداوند بزرگ برای تأمین ذخیره‌ی آب مورد نیاز خردی‌ها کمک کند. کره‌ی زمین اقدام می‌کند.

او در فصل پاییز و زمستان و با بهره‌گیری از جریان‌های سرد آب و هوایی چون برف، باران، کولاک، بوران، طوفان (که هر کدام فرشته‌ای نگهبان دارند) و پس از حدود ۱۱۱ روز یخبندان و

بارندگی، سراسر دنیا را با برف و یخ سفید پوش می‌کند و در کار خود موفق می‌شود. این موفقیت و پیروزی او را مغرور می‌کند و تصمیم به تسخیر کره‌ی زمین و ایجاد حکومت دائمی بر آن می‌گیرد، ولی با مخالفت و مبارزه و مقاومت انسان مواجه می‌شود. و نیز برای شکستن مقاومت انسان دو فرزندش اَمِل و مَمِل یعنی «چله بر» و «چله کوچک» را به میدان کارزار می‌فرستد. ولی مقاومت انسان و همچنین حضور سایر قوای طبیعی از جمله تغییر جهت تابش خورشید در چار چار و بیداری و نفس کشیدن زمین باعث می‌شود که حمل شکست سختی شده و در این مبارزه فرزندان او را از دست بدهد. و در غم از دست دادن فرزندان خویش با گویش محلی خود ماسیت غواش و جزخوانی می‌کند.

همچنین در غم و غصه‌ی این شکست‌ها، گردن‌بند خود را که از جنس تگرگ است، پاره می‌کند و برای انتقام، تصمیم به آتش زدن و ویرانی دنیا می‌گیرد. اما سرانجام مجبور می‌شود دامان خود را از دشت و کوه، جمع و میدان را به بهار و تابستان بازگرداند.

«گرو»

حدود ۲۰۰ بلیو سال قبل، صفحه‌ی تکتونیک^۱ عربستان به سمت صفحه‌ی آفریقا رانده می‌شود. و پس از برخورد با آن صفحه و پس از طی میلیون‌ها سال، زمین در منطقه‌ی نهانند دچار یک چین خوردگی و پیدایش یکی از بلندترین کوهستان‌های ایران در غرب کشور به نام سلسله جبال زاگرس می‌شود. متوسط ارتفاع این کوهستان ۲۸۰۰ متر و یکی از بزرگ‌ترین قله‌های آن به نام «گرو» حدود ۳۴۰۰ متر ارتفاع دارد.

کوه‌های زاگرس به ویژه در منطقه‌ی لرستان و نهاوند عمدتاً دارای پوشش گیاهی و درخت هستند ولی «کوه گرو» فاقد هرگونه

۱. براساس نظریه‌ی تکتونیک صفحه‌ای، پوسته‌ی کره زمین که بخشی از آن را اقیانوس‌ها و دریاهای و بخشی را خشکی پوشانده است، متشکل از مقداری صفحه‌ی جداگانه است که بر روی جبهه‌ی زمین شناورند. در واقع می‌توان پوسته‌ی زمین را همچون قطعاتی چوبی با شکل‌های مختلف در نظر گرفت که در تشتی از آب شناور و در حال حرکت هستند. این قطعات به یکدیگر برخورد می‌کنند و بر روی یکدیگر می‌لغزند و یا از یکدیگر دور می‌شوند.